نیمګړي ارمانونه

(د محمد عالم حیران د شعرونو ټولګه)

سریزه او راټولونه
محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷ل

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمګړي ارمانونه

(د ولسي شاعر محمد عالم حیران د شعرونو جونګ)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	نیمګړي ارمانونه
شاعر:	محمد عالم حیران
راټولوونکی:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټولوونکي پرله پسې نومره:	(۲)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۲)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د دویم چاپ سریزه	۱
۲	یادښت	۸
۳	سریزه: هر سهار...	۱۰
۴	بېلابېل شعرونه	۲۴
۵	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۷۹

Downloaded from: The Digital Library

د دویم چاپ سریزه

دا شعري ټولګه چې ستاسو په لاسو کې ده، دا د لغمان د یو متوفی شاعر، خدای بښلي محمدعالم حیران، د هغو شعرونو مجموعه ده، چې له نن څخه (۱۹) کاله وړاندې پر ۱۳۶۹ل کال، ما راټوله کړې او پر همدې کال مې په کابل کې چاپ کړې ده. د حیران دا شعرونه ما د نږدې یو کال په بهیر کې هماغه مهال له بېلابېلو لارو، چې ددې ټولګې په سریزه کې ورته اشاره شوې، راټول کړل او پر همدې (۱۳۶۹) ل کال مې د هغه وخت د حکومت د فرهنګي موسسو بېلابېلې دروازې وټکولې، چې دا شعرونه پرې چاپ کړم، خو د چاپ امکان یې برابر نه شو. هغه وخت له دولتي چاپي امکاناتو پرته نور امکانات نه وو، شخصي چاپ هم ډېر دود نه و، تر دې دمخه په ټول افغانستان کې فکر کوم د چاپ په دومره اوږده بهیر کې، یوازې دوه یا درې عنوانه پښتو کتابونه په شخصي لګښت چاپ شوي وو، نور په شخصي لګښت د چاپ کلتور ښېخي دود نه و.

زه چې ددې ټولګې د چاپ په برخه کې له دې موسسو نهیلی شوم، نو د شخصي چاپ مفکورې مې په ذهن کې

Downloaded from: The Digital Library

غځونې وکړې، هغه وخت د شخصي لګښت پیدا کول هم څه اسانه خبره نه وه، ډېر هڅې ځلې مې وکړې، په دې برخه کې هم پاتې راغلم، خو په پای کې مې په خپل ټولګیوال (پښتون بهرامزي) سترګې خوږې شوې. (دا مهال زه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې د درېیم ټولګي محصل وم.) پښتون بهرامزی زما ټولګیوال هم و او زما نږدې ملګری هم، په درس کې په منځنۍ کته ګورۍ کې راته، خو د پښتونولۍ او ملي احساس له مخې په لومړۍ درجه اشخاصو کې و، اقتصاد يې هم ترمنځنۍ کچې لږ لوړ و. دده نیکه بهرام خان د مشروطه غوښتونکو د غورځنګ فعال غړی و، نو ځکه ده خپل تخلص د پلار پر ځای، نیکه ته منسوب کړی و، لنډه دا چې دی پر پښتو ډېر مین ځوان و، تل به يې ماته ویل: ((پښتو ته د فکري او فرهنګي کار سرته رسول ستا کار دی، خو که چېرې خبره د خرپ او ترپ، پیسو او یا هم د زور راغله، نو بیا ته موږ ورته پرېږده...)) کله چې د دې کتاب د چاپ خبره راغله، نو ما ورته وویل، چې فکري کار خو ما ترسره کړ، اوس نو راځه دا بل کار ستاسو دی، هغه وویل: ((راځه دا سې به وکړو چې پر نورو کسانو به وګرځو، که څوک پیدا نه شول، نو بیا به خپل زور ووهو)). ډېره لټه مو وکړه، خو څوک پیدا نه شول. په پای کې دی مجبور شو خپله هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پانګه چې له کوره یې هم پته وه، راوباسي او د کتاب د چاپ غم وخوري، کله چې چاپخونې ته لاړو ، په هغو پیسو هم چاپ ناشونی و. څو ورځې نور هم د پیسو په لټه کې شو ، له خپل یو بل ملګري څخه مې یو مقدار پیسې د احسن پور په توګه واخیستې، نو په دې ډول د کتاب چاپ لګښت پوره شو. بیا مې له ښوونې او روزنې وزارت څخه، (په شخصي لګښت د

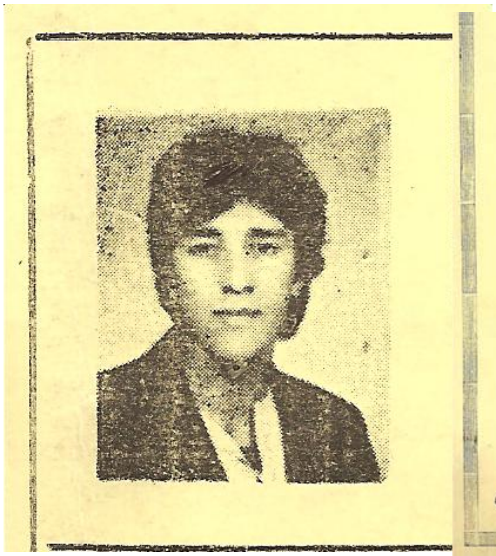

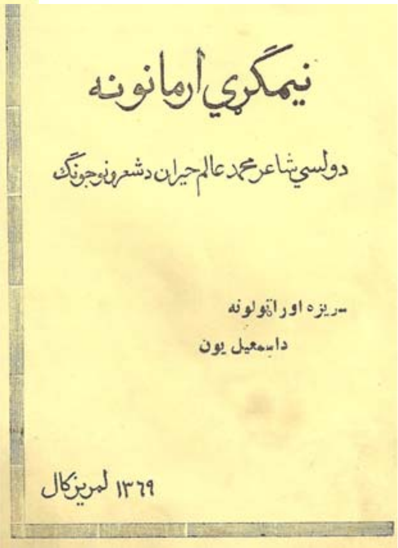

کتاب چاپ) امر واخیست، هغوی خپلې چاپخونې ته ولیکل چې که چېرې دوی په خپل لګښت کتاب چاپوي، ورته چاپ یې کړئ ! د پوهنې چاپخونې رئیس ښاغلی عبدالکبیر کاکـــــــــړ مې پېژند ګلوی و، د لغمان و، فرهنګي سړی و،

Downloaded from: The Digital Library

د محاسبې رئيس يې راوغوښت او ورته يې وويل، چې موږ سره مرسته وکړي او ډېره ګټه راباندې ونه کړي، د څو ورځو په بهير کې مو په حروفچيني ډول د کتاب د چاپ کار خلاص او د يو زر ټوکو په شمېر مو کتاب چاپ کړ. د کتاب پښتۍ ساده، پر لومړي مخ د کتاب عنوان او پر څلورم مخ د ښاغلي پښتون بهرامزي عکس او له هغه څخه شوې مننه چاپ شوي وو.

د کتاب تر چاپ د مخه ما او بهرامزی صيب دا سې تړون کړی و، چې کله کتاب چاپ شو، نو د خرڅلاو له لارې به يې ده ته خپلې او زموږ بل ملګري ته خپلې پيسې بېرته ورکوم او که چېرې يې پيسې زياتې شوې، په هغو به نور کتابونه چاپوم. کله چې کتاب چاپ شو، زه او پښتون بهرامزی له خوشالۍ نه په کاليو کې نه ځايېدو. د يوې مياشتې په بهير کې مو په زور او رضا پر ليکوالو او د شعر پر مينوالو دا اثر خرڅ کړ، عاشق الله فرياد او اکبر کرګر موږ سره په دې برخه کې ډېره مرسته وکړه، دکتاب تر خرڅلاو وروسته د پښتون بهرامزي پيسې هم پوره شوې او زموږ د هغه بل ملګري پور هم خلاص شو، خو څرنګه چې ځينې کتابونه له موږ څخه په وړيا ډول تللي وو، نو د بل کتاب چاپ ته څه تړې پاتې نه شول، خو موږ ته يوه لويه لاره خلاصه شوه او هغه دا چې په شخصي لګښت کتابونه چاپولای او بېرته يې لګښت هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکښلای شو، دا یو فرهنګي انقلاب نه و، خو د یو فرهنګي انقلاب د پیلامې لپاره یې موږ ته د جرئت وزرونه جوړ کړل، بیا مو همدې لړۍ ته دوام ورکړ، هغه وخت اکثرو خلکو زموږ ددې هڅې ملاتړ وکړ، خو ځینو به اعتراض کاوه، چې ولې یې د لګښتوال عکس چاپ کړی او مننه یې ترې کړې، خو موږ به ورته ویل، دا د هغه حق دی، هغه چې د یو کتاب لپاره دومره لګښت ورکوي، نو له موږ څخه په یوه مننه، څه شی کمېږي؟ دې سره به نور خلک هم تشویق شي، چې همدې لړۍ ته دوام ورکړي. اوس چې له هغه وخته نږدې شل کاله تېرېږي او خپله زما په لاس، تر سلـــو عنوانو زیات هغه اثار چاپ شوي، چې لګښت یې زموږ هېوادپالو فرهنګپالـــو افغانانو ورکړی دی. موږ پرې زیات خوشاله شوي یو او دا کار یو فـــرهنګي انقلاب ګڼو. ان د دې کتاب تر چاپ نږدې شل کالـــه وروسته بیا هم دا اثر په شخصـــي لګښت چاپېږي، خو هغه خـــوند او مزه چې ددې کتاب پر لومړي چاپ ما څکلي، تراوسه یې زما فـــرهنګي مینه تازه ساتلې ده، نو ددې کتاب د بیا چاپ پر وخت لازمه ګڼم، له ټولو هغـــو فرهنګپالو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ددې کتاب او نورو اثارو د چاپ په برخه کې
مرستندوی شوي، مننه وکړم، په تېره بیا له ښاغلي پښتون
بهرامزي څخه. ښاغلی بهرامزی د تنظیمواکۍ د جګړو پر
مهال د یوه خونړي تنظیم له خوا بندي شو، خو خدای خبر چې د
خدای مخلوق ته د ده د کومې ښېګڼې له امله روغ رمټ، له دې
وژونکو وژغورل شو. زما خو زړه دا وايي چې کېدی شي، د
ګڼو ښېګڼو تر څنګ يې د فرهنګي خدمت دا يوه ښېګڼه هم
مخې ته ودرېدلې وي. بهرامزی اوس په ډنمارک کې ښه ژوند
لري، خو څومره چې زه هغه پېژنم د حیران کتاب د چاپ خاطره
به يې اوس هم په ذهن کې همداسې تانده وي.

له دې داستان څخه مې هدف دا و چې د هېواد فرهنګ ته
کار کول له دغسې ستونزو، کړاوونو، دردونو، خو ډېرو
خوندونو سره مل دی. که څوک د زړه له تله خپلو هېوادوالو
سره مینه ولري، نو خدای(ج) يې ضرور د بري مقام ته رسوي.
ما خپله فرهنګي مبارزه له همدغو حالاتو راپیل کړې، اوس د
نورو لویو فرهنګي کارونو، چې ترسره کول يې زما په وس کې
نه دي، خو د بریالیتوب په لټه کې يې یم او د زړه له کومې ورته
کار کوم، له خپلو هېوادوالو هیله لرم، مور ته د دعا
لاسونه پورته کړي، چې خپل هېواد د پردیو له کلتوري

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

او فکــري يرغــل څخــه وژغــورو او د نړيوالــو پــه کلتــوري تصويرونو کې، موږ هم د خپل کلتور ځلانده تصوير په خپلو سترګو وګورو.

په همدې هيله
پوهندوی محمد اسمعيل يون
د ۱۳۸۷ل کال د سلواغې ۵مه
کابل- افغانستان

Downloaded from: The Digital Library

یادښت

د خوښۍ ځای دی، چې د ښوونې او روزنې مطبعه د خپلو بنسټیزو دندو، یانې د هېواد لوښو او زامنو ته د درسي کتابونو د چاپولو په څوا کې یو ځل بیا ددې برې ترلاسه کړ، چې د یو ځوان او تکړه شاعر محمد عالم حیران، د شعرونو مجموعه چاپ کړي.

محمد عالم حیران په یوې غریبې کورنۍ کې سترګې پرانیستي، خپل خوږ عمر یې خلکو ته د خدمت په لار او د خپلې مورنۍ خوږې ژبې پښتو په پاللو او روزلو کې تېر کړی دی.

د حیران د شعرونو دا مجموعه د ښاغلي محمد اسمعیل یون په زیار او هڅه راټوله او چاپ ته تیاره شوې ده. د حیران شعرونه یو خاص خوند او کیفیت لري او لکه څنګه چې له زړه نه پاڅېدلي په زړه لګي او هغه ته قوت ښېي. د ښوونې او روزنې مطبعه په داسې حال کې، چې ښاغلي یون ته د هغه د کار او زیار په لار کې ستر بریالیتوبونه غواړي، خپله دنده بولي، چې د هېواد د بډای فرهنګ په ژوندي ساتلو کې د هر راز علمي، ادبي او هنري اثارو په چاپولو او خپرولو کې خپله ملي او هېوادنۍ دنده سرته ورسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

په درنښت
ډيپلوم انجنير عبدالکبير کاکړ
د ښوونې او روزنې د مطبعې رئيس

Downloaded from: The Digital Library

سریزه:

هر سهار چې د چمن کونج او کنار لټوم
زه په هغو ګلځېرو کې مخ د يار لټوم

ولسي شعر او شاعرۍ د هرې ټولنې د ادبياتو يوه ځانګړې او غوره برخه جوړوي او د ادبياتو د نورو برخو تر څنګ په ډېر ژور ډول د ټولنې د حالاتو او پېښو انځورنه کوي.

په ولسي شاعرۍ کې د ټګۍ برګۍ او تېر ويستلو نښې او نښانې نه ليدل کېږي، له يوه پاک زړه څخه راوتلې وي او د هر چا د زړونو تل ته ننوزي. په ولسي شعر کې د کوم واکمن ستاينه او د هغه د زور تر برچې لاندې د هغه توصيف نه ليدل کېږي او نه دا شاعري د بازار په تله د ورځې په نرخ خرڅېږي، بلکې ولسي شعر او شاعرۍ د ټولنې تاريخ دی، د هغې د ماضي هنداره ده او د راتلونکي لپاره الهام.

او ښه خو لا داده چې زمونږ د پښتو ژبې ولسي شاعري ډېره غني او پراخه ده او زمونږ د ټولنې او د هغې د روحياتو د پېژندنې يوه ځلېدونکې پاڼه ده. ولسي شاعري خپله په ولس کې د زېږېدونکو شاعرانو زېږنده ده او د پرديو له هر ډول اغېزې څخه لرې پاتې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ليکوال وايي: ((د خلکو سندرې هغو خلکو ويلي دي چې سواد يې نه درلود. ليکل او لوستل يې په عمومي توګه نه وو زده او دا سواد نه لرل باعث شوې ده، چې عاميانه شاعران د هر ډول بهرني تاثيراتو څخه محفوظ پاتې شي. دوی کومه نمونه، نه درلوده چې د هغه څخه تقليد وکړي د شعري قواعدو کوم اقتدار نه و، چې د هغه څخه پيروي وکړي. نو دوی مجبور وو، چې د خپل شخصي ابتکار څخه کار واخلي او نوی شعر خلق او ايجاد کړي او دې مجبوريت دا سې ادب را پيدا کړی دی، چې لوړ شعري ارزښت لري او په واقعي توګه د يوه ولس روح منعکسوي.[1]

يو بل پوه وايي: ((د عوامو هنر همېشه ساده وي، زيات تجمل او سينګار نه قبلوي او د ژوند له حياتي اړتياوو سره پيوستون لري.)) [2]

د پښتو شاعرۍ زياته برخه د پښتو په ولسي شاعرۍ پورې تړلې ده. هغه خوند او زوړ چې زموږ په ولسي شاعـــــرۍ کې ليدل کېږي او د خلکو زړونو ته ښه رسېږي، زموږ په معياري شاعرۍ کې چې د باسوادو يا د تحصيل لرونکو

[1] پوهاند دوکتور مجروح، وږمه مجله، ۱۳۵۴ل کال، ۴ګڼه، ۲۷مخ.
[2] محمد صديق روهي فولکور پېژندنه، د علومو اکاډمي، ۱۳۶۵ل کال، ۱۲۸مخ.

Downloaded from: The Digital Library

شاعرانو زړېنده ده او د هغوی له خوا رامنځته شوې، نه لیدل کېږي. اوس هم په زیاتو کورونو کې حتی د ښارونو په زیاتو کورونو کې د سیمه ییزو او محلي سندرغاړو کیستونه اوربدل کېږي او دا ددې ښکارندویي کوي، چې زموږ ولسي شعر زموږ د خلکو پر زړونو ښه لګېږي او له هغه خڅه خوند اخلي.

د پښتنو زیاتې او یاکه ووایو ټولې سیمې له ولسي شاعرانو ډکې دي، خو په ځانګړي ډول د هېواد ختیزه سیمه د پښتو د ولسي شعر او هم د معیاري شعر او ادبیاتو د یوې سترې زېږندویزې سیمې حیثیت لري. دلته داسې شاعران زېږېدلي، لوی شوي او ژوند یې له لاسه ورکړی، چې کلونه کلونه به یې د شعرونو انګازې زموږ د خلکو په زړونو کې تاوېږي. د ملنګ جان، محمدنور، شیخ احمد خان، حنان او له داسې نورو نومونو سره زموږ خلک ښه بلد دي او پر زړونو یې ښه لګېږي، خو موږ دلته پر یو بل ولسي شاعر محمد عالم حیران چې ده به هم د هغو ځای نیولی وای خو ژوند ورسره یاري ونه کړه او په ډېره ځوانۍ کې یې ورژاوه او له شعرونو ډک زړه یې ګور ته کښته کړ، خبرې کوو. خو بیا هم ده د ژوند په ډېره تنګه او لنډه موده کې د خلکو په زړونو

Downloaded from: The Digital Library

کې خپل ځان ته لاره پرانیستله او په خپلو خوږو شعرونو او اواز یې تل تر تله د خلکو په زړونو کې د اوسېدو ځای پیدا کړ. دی د لغمان ولایت د الینګار په ښکلې شاعرانه سیمې، هغه سیمه چې طبیعت یې شاعرانه دی، جوړښت یې شاعرانه دی او خلک یې شعر مزاجه دي، زېږېدلی دی، نو باید حیران ښه شعرونه ووایي او خواږه یې ووایي.

یوه لیکوال، هغه وخت چې حیران ژوندی، و د هغه په باب لیکلي: ((محمد عالم حیران د محمد سالم زوی د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ په کټهل کې پر ۱۳۳۰ل کال زېږېدلی دی. نوموړی شاعر له ډېرې غریبې کورنۍ څخه دی، کسب یې نجاري دی، سربېره پر دې چې تکړه نجار دی په زړه پورې هنرمند هم دی، ډېر کیسټونه لري. نوموړي شاعر مکتب نه دی لوستی، سواد یې له خپلو همزولو څخه زده کړی دی.

حیران د شعرونو دوه مجموعې لري، چې دده د وینا له مخې یې د شعرونو تعداد (۲۲۰۰) ټوټو ته رسېږي، اکثره شعرونه یې عشقي دي. د ښاغلي حیران ځینې شعرونه د ورځپاڼو له خوا چاپ شوي او ځینې شعرونه یې په راډیو او ټلویزیون کې د هنرمندانو له خوا ویل شوي دي)).[۱]

---

[۱] الینګاري شاعران، عزیز تحریک، ناچاپ.

Downloaded from: The Digital Library

کله چې حیران پنځه کلن و، نو له خپل پلار سره یې په نجارۍ کې مرسته کوله او کله چې یې د خپلو ملګرو او په مسجد کې د کتابو د لوستلو په واسطه سواد زده کړ، نو له شعر او شاعرۍ سره یې هم علاقه پیدا شوه او په لږه موده کې یې پر شعر ویلو پیل وکړ او پر **۱۳۴۵**ل کال یې خپل ځینې شعرونه محلي هنرمندانو ته ورکړل او د هغو له خوا زیات تشویق شو. حیران پر **۱۳۶۱**ل کال د کابل د تلاشۍ په کنډک کې سرتېری شو، څه موده وروسته له هغه کنډک څخه جنایي کورس ته معرفي کړای شو. پر **۱۳۶۲**ل کال له کورس څخه فارغ شو، د همدې کال د میزان په میاشت کې یې د وظیفې پر اجرا کولو پیل وکړ او د همدې کال د جدي میاشتې پر لسمه نېټه د لغمان ولایت د ((ده زیارت)) په کلي کې په یوې مخامخ جګړه کې شهید شو. روح دې ښاد وي.

له محمد عالم حیران څخه دوه زامن او دوه لورګانې پاتې دي. اوس راځو د حیران د شاعرۍ څرنګوالي او څومره والي ته!

حیران د خپل ټول **۳۲** کلن ژوند په موده کې هر څه چې یې له لاسه کېدل ویې کړل او ښه خو لا داده، چې د ژوند سختیو او کړاوونو د شاعرۍ پر لاره بوته او په کومې بلې لارې یې د تلو تکل ونه کړ. سعدالله جان برق وايي: ((په هر چا چې غم ډېر شي

Downloaded from: The Digital Library

نو دريو شيانو ته به مخه کوي. يا به لېونی کېږي، يا بـه شـرابو ته پناه وړي او يا به شاعری ته مخه کوي.)) [۱]

که موږ د ژوند د سختيو پورتنيو دريو نتيجو ته وګورو، نو ښه به هغه څوک وي، چې شاعری ته مخه کړي او يا شـاعري ورتـه مخـه کړي او دوه نورې خو يې انسـان د ټـولنيز ژونـد لـه عـادي بهيـر څخـه باسـي. خـو حيـران هـم ښـه پـه دې دی، چـې شاعری ته يې مخه کړې او پـه دې توګـه يـې د ژونـد لـه سـختيو سره د مبارزې لاره نيولې ده. حيران د خپل ځوان او لنډ عمر پـه موده کې وکولای شول، په خپلو ځوانو شعرونو سره د ژونـد او د خپلې ټولنې مختلف اړخونه راوسپړي او د شعر او نظم پـه ژبـه يې د موسيقۍ څپې هم لـه شـعر سـره يوځـای کـړي، چـې وکولای شي د خپل زړه کوکې په لا ښه ډول خلکو ته ورسوي.

---

[۱] لاس او ګرېوان، د عبدالرشيد رشيد خار د شعرونو جونګ، د سعدالله جان برق سريزه.

Downloaded from: The Digital Library

هغه په ډېره تنکۍ ځوانۍ کې پر شعر لیکلو پیل کړی و، کله چې د هغه شعرونه محلي سندرغاړو د موسیقۍ په څپو کې ولوستل، نو دده پېژندګلوي هم له هغو سره زیاته شوه، ترڅو چې دی یې هم له خپلو شعرونو سره یوځای د موسیقۍ زړه راکښونکي سمندر ته کش کړ او دې کار خو د حیران شاعري او شهرت ته دومره ځواک ورکړ، چې نن یې موږ هم دې ته مجبور کړو، چې قلم راواخلو او د هغه د ژوند او سندرو په باب تر وسه وسه څه ولیکو. حیران د خپل ژوند تر وروستي بریده د څومره والي او څرنګوالي له پلوه د کتنې وړ شعرونه لیکلي او په دې موده کې یې په خپل اواز په سلګونو کیسټونه ثبت کړي دي. خپل شعرونه یې هم د موسیقۍ په څپو کې ویلي او د نورو هم.

د حیران ټول شعرونه د موسیقۍ په څپو برابر دي، چې دا کار زموږ د ولسي شعر یوه غوره ځانګړتیا ده او برابر خو بأید ځکه وي چې هغه په خپله یو مېن هنرمند و او پر موسیقۍ پوره بلد و. اوس په لغمان ولایت کې داسې کور کوم یو که پیدا شي چې دی ټیپ غږوي او د حیران کیسټ دې ورسره نه وي، ما هم د هغه زیات شعرونه د هغه په خپل اواز او هم د نورو سندرغاړو له خولې له کیسټونو څخه د کاغذ پر مخ کښلي دي.

د حیران د شعرونو د زور څپې نه یوازې د یوې محدودې سیمې له پولو څخه رابهر شوې، بلکې زموږ د یوه معیاري

Downloaded from: The Digital Library

شعر په توګه يې په ټول هېواد کې انګازې وکړې او ډېر ځله به
مو دا شعر د راډيو افغانستان له خپو څخه د مشهورو
سندرغاړو له خولې اورېدلی وي، چې وايي:

هر سهار چې د چمن کونج او کنار لټوم
زه په هغه ګلخېرو کې مخ د يار لټوم

حيران سره له دې چې ښوونځی نه و لوستی او تحصيل يې
نه و کړی او نه يې د شعر او شاعرۍ په باب کومه علمي څېړنه
او پلټنه کړې وه، خو څرنګه چې د شاعرۍ زياته زېږندوينه پر
فطرت ولاړه ده، ده هم له خپل فطري لياقت او ذکاوت څخه په
کار اخيستلو سره داسې شعرونه وزېږول، چې مړينه به يې ډېر
کلونه په بر کې ونيسي او د ځينو مړينه خو به يې تر هغه چې
زموږ ولس ژوندی وي، ناشونی کار وي.

حيران د شعر په بېلابېلو فورمونو کې شعرونه کښلي، خو
ده خپل زيات شعرونه همدغه د پښتو د ولسي شعر په
چوکاټونو، يو شمېر يې د غزل او يو شمېر نور يې په پښتو کې
باب له عربي ژبې څخه راغليو چوکاټونو کې ليکلي دي.
شعري ژبه يې نرمه، ساده او روانه ده او له تجمل، پېچلتيا او
تېروستنې څخه خالي ده. داسې ښکاري چې خپل ټول شعرونه
يې له پاک زړه څخه راکښلي او هېڅ ډول کينې ته يې په کې
ځای نه دی ورکړی، چې دا هم زموږ د ولسي شعر يوه بله غوره
ځانګړنه ده.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

څرنګه چې حیران پر موسیقۍ پوره بلد و، نو شعرونه یې د موسیقۍ له څپو سره ډېر ښه ویل کېږي او په ځینو وختونو کې خو په سېلابي سیستم پسې هم دومره نه دی ګرځېدلی مقصد چې له موسیقۍ سره برابر راغلی، په همغه یې بسنه کړې ده، ځینې شعرونه یې که د کاغذ پر مخ همداسې وواېو نو شاید له سکتې سره به مخامخ شو، خو که د موسیقۍ له څپو سره یې یو ځای کړو، ډېر خوند به ورڅخه واخلو، وګورئ دا شعر له موسیقۍ سره څومره ښه راغلی دی:

سترګو دې بیا ناغې پیدا کړلې غمجنې دي
چا نه ګیله منې دي د زړګي سره
خاطر دې بیا ولې ملال دی د زړه سره زما
سترګې دې بیا ناغې ناغې شوې ناز پروره زما
چاته له درده غاښ چیچي لرې دلبره زما
په مخې دې مړې اوښکې خورې سلګۍ غمجنې دي
تر پایه...

او یا هم دا شعر:

د زړګي پټ زخمونه وښیمه چاته
سل کړم د مینې سودا

Downloaded from: The Digital Library

د محتوا له مخې د حيران په شعرونو کې ملي، وطني او د ځانګړي انساني مينې روحيه زياته ليدل کېږي، خو په دې کې بيا انساني مينې ته ځانګړی ځای ورکړ شوی دی.

د حيران د شعرونو يوه بله غوره ځانګړنه په دې کې ده، چې دی سره له دې چې په يوې داسې شاعرانه سيمې کې زېږېدلی، چې شاوخوا يې ټوله ولسي شاعرانو نيولې وه، خو دی هېڅکله د هغو تر اغېزې لاندې نه دی راغلی. کله چې په کيسټ کې د هغه شعر د کوم هنرمند او يا په خپله د هغه له خوا ويل کېږي، سړی له ورايه پوهېږي چې دا د حيران شعر دی. حتی ډېر خلک چې سواد هم نه لري، له نورو شاعرانو څخه يې شعرونه بېلولی شي او دا ځکه چې دده په شعرونو کې يو ځانګړی درد پروت دی. که د شعر پېژندنې او اروا پوهنې له مخې د حيران پر شعرونو سوچ وکړو، نو دی له ژوند څخه ناراضه او نا اميده ښکاري. زما په فکر او ګومان دده دا نهيلي له دوو وجو کېدی شي ده ته پېښه شوې وي:

په لومړي ګام کې د ځانګړي انساني مينې له کبله چې شايد چا سره يې مينه درلودلـــــه او بيا خپلې هيلې ته نه دی رسېدلی. او په دويم ګام کې د اقتصادي ستونـزو له کبله،

Downloaded from: The Digital Library

ځکه چې دی له کوچنيوبه له سترو اقتصادي ستونزو سره مخامخ و.

خو بيا هم په شعر کې يې دومره زياته نا اميدي نه ليدل کېږي چې سړی حکم وکړي، چې دی په مطلق ډول په نهيلی کې غرق دی، خو له اواز څخه يې داسې برېښي چې د ژوند شپې پرې چندان ښې نه دي تېرې شوي. حيران د خپل عمر په ډېره لنډه موده کې په دې بريالی شو، چې ډېر شعرونه يې زموږ له معياري شعر سره سيالي وکړای شي او که د موسيقی له څپو سره يې برابرښت په پام کې ونيسو، زموږ تر ډېرو معياري شعرونو ښه برېښي، وګورئ دا غزله:

زه چې ژړېږم اشنا هم ژاړي
ټوله دنيا زما په غم ژاړي
زما د ژوند صحنه قلم ليکلې
که حيران نه ژاړي قلم ژاړي

او يا هم دا غزله:

ما ته په کعبه د چا قسم مه راکوه
مينه مې حرم دی بل حرم مه راکوه

دغه راز د حيران په شعرونو کې د ځانګړې ژمنې روحيه هم ښه ځلېږي، هغه له نن څخه لږ تر لږه پنځه لس کاله وړاندې په خپل شعر کې وچو شونډو، په اوښکو لندو سترګو، زګېرويو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سلګيو ته ځای ورکړی دی، خو زموږ ځينو ځوانو شاعرانو اوس قلم تېره کړی دی او پر دې شيانو خپل وخت تېروي.

ملګريه ستايه خط و خال ستايه
ښکلا د ښکلو د جمال ستايه
په اوښکو سپينې سترګې څه کړې پرېږده
د تورو سترګو ناز و خيال ستايه
ترپايه...

همدا ډول حيران د ټولنې د هغه وخت د روان ژوند په باب او په هغې کې د اشخاصو د چلند په باب هم په ښکلې بڼه انتقادي نظمونه ليکلي او د خلکو غوږونو ته يې رسولي او پر خلکو هم ډېر ښه لګېدلي، دا ځکه چې خلکو دا کارونه په خپلو سترګو ليدل او ورسره پوره بلد وو. سره له دې چې دده دا ډول ليکنې به پر هنري ارزښتونو ولاړې نه وي، يانې شعري ځانګړنې به په کې په پوره ډول نه وي مراعات شوې، يانې نظمونه دي، خو خلکو او ولس ته يې تر ډېرو شعرونو زيات ارزښت درلود، دا ډول نظمونه د هر شاعر په شعرونو کې موجود وي، هېڅ داسې شاعر نه شته چې د هغه ټوله شاعري دې پر هنري معيارونو ولاړه وي.

Downloaded from: The Digital Library

خو د حیران دا نظمونه پر خلکو ښه لګېدل، وګورئ دا نظم یې:

درد مې په زړه دی ته ګولۍ راکې د سر ماما
مرض ته ګوره بیا نسخه راکړه ډاکټر ماما

او یا هم دا نظم:

د الینګار موټر کې مه ځئ غورازه ده
ترلې جنازه ده ځان ساتئ ګوره خلکو

یوه بله خبره چې د یادولو وړ ده، هغه داده چې هنرمند ته زموږ په ټولنه کې تل ترتله په ټیټه سترګه کتل شوي. حیران هم دې خبرې ته متوجه دی او وایي:

د جاهلانو خندا اورمه ځوریږم
خلک مې ولې کچه بولي
هنر زما پیشه ده

دغه راز یو بل ټکی چې د حیران په شعرونو کې د یادولو وړ دی هغه دادی، چې په شعرونو کې یې ځینې کلمې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

محاوروي شکل سره سمې راوړې دي، يانې څنګه چې په ورځني ژوند کې د خلکو له خوا کارول کېږي.

لکه:

درد مې په زړه دی ته ګولی ((راکی)) د سر ماما

دلته د (راکوې) فعل د (راکی) په بڼه راغلی دی.

په هر حال حيران شاعر و او ښه شاعر و او شعرونه به يې تر ډېره وخته زموږ د ولس او خلکو په زړونو کې پاتې وي. په پای کې له درنې خور ځوانې شاعرې پلوشې ساپۍ، ګران ورور ځوان شاعر لعل پاچا او ګران شاعر عاشق الله فرياد څخه د زړه له کومې مننه کوم، چې له ما سره يې د مرحوم حيران د شعرونو په راټولولو کې مرسته وکړه او په همدې هيله چې خدای ښښلي حيران ته خدای اته واړه جنتونه ورکړي او روح يې ښاد وي، خپلو خبرو ته د پای ټکی ږدم.

په درنښت

په ټوله پښتنه مينه

اسمعيل يون

۱۳۶۹ ل کال

Downloaded from: The Digital Library (c) ketabton.com

✵

هــر ســـهر چـــې د چمـــن کـــونج و کنـــار لټـــوم
زه پـــه هغـــه ګـــل ښېـــرو کـــې مـــخ د یـــار لټـــوم

مـــا د مینـــې فیصـــلو کـــې یـــو اشـــنا غـــوره کـــړ
محبـــت مـــې د ګلرخـــو پـــه دنیـــا غـــوره کـــړ
اوس د مینـــې پـــه ســـاحو کـــې وفـــادار لټـــوم

ژونـــد مـــې مینـــه مـــرګ مـــې مینـــه ســـودا مینـــه ده
مـــا د زړه پـــه ســـر ښـــکل کـــړی رښـــتیا مینـــه ده
اوس پـــه مینـــه د خـــوږې مینـــې دلـــدار لټـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: ketabton.com

ستا د زلفو زولنو کې زړګی ګیر دی زما
نه مې خوب شته نه خندا شته مدام ویر دی زما
ستا د تورو زلفو څوکې تار په تار لټوم

رنګ مې تور دی وچې شونډې سودایي غونډې شوم
کور او کلی رانه پاتې صحرایي غونډې شوم
زه حیران د تورو غرو څوکې ناچار لټوم.

Downloaded from: The Digital Library

✵

پاکــه ربــه نــن د مینــې اشــنا نــه شــته
ځمکــه نــه شــته اسمان نــه شــته دنیــا نــه شــته

پــرون جــوړې منظــرې وې پــه ســرو ګلــو
نــن خــورې ورې کېــږدی پــه بیــدیا نــه شــته

پــه ســرو ګلــو بــه غوغــا وه د بلبلــو
هغــه ســوز و ســاز بلبلــې بــورا نــه شــته

کــانې بــوټې راتــه لپــې لپــې ژاړي
وایــي ښــکلې نــازولې لــیلا نــه شــته

بېهــوده د وفــا تمــه کــړي حیرانــه
ګلرخــانو کــې یــو ټکــی وفــا نــه شــته.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د زړګـــي پـــټ زخمونـــه وښـــيمه چاتـــه
سل کړم د مينې سودا
خاونـده هېڅـوک مـې غـوږ نـه نيسـي ژړا تـه
سـل کـړم د مينـې سـودا
د بـېلتانـه پـه تـور مـاتم کې
ځان رانه ورک دی په عالم کې
څـه وکـړم لاس مـې نـه رسـېږي بلـې خوا تـه
سـل کـړم د مينـې سـودا
نور به په څه زړګی خوشال کړم
را چـې پـه خپله ځان حلال کړم
څـو بـه سـړې سـړې ګيلـې کـوم اشـنا تـه

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

سـل کـړم د مینـې سـودا
په تندي تل خورم ګوزارونه
وهم د سرو وینو غـړپـونـه
عالمـه څـه بـه مـې پېښـېږي انتهـا تـه
سـل کـړم د مینـې سـودا
وینې دې ډنډ کړځي ګوګل کې
لـه نـاروا بـه څـه حاصـل کې
حیرانـه څـو بـه لاس پـه نـام یـې ببوفـا تـه
سـل کـړم د مینـې سـودا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د ژوندون په سرمايو مې تالان راغی
په ګلشن زما د وصل خزان راغی

يو پرهار نه دی چې غم د تشخيص وخورم
مرګني د يار له لوري پيکان راغی

پرورش مې د خاطر په وينو ورکه
اوس خزان مې په هغه ګلستان راغی

د زړه وينې مې شراب ورته نيولي
بنه چې بيا مې نازولی جانان راغی

که په سترګو د وفا ورته نظر کړي
په اميد د وصال سوی حيران راغی.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

یــاره داســي خــوار زار شــي لکــه زه
پــه غمونــو ګرفتــار شــي لکــه زه

خـدای دي اور د عاشـقۍ پـه تنـدي بـل کـړه
چـي خبـر د عشـق پـه کـار شـي لکـه زه

چـي دا هـومره اجتنـاب کـړي لـه عاشـقو
هسـي ګیـر پـه ګـل رخسـار شـي لکـه زه

د غمجنـو غـم هـوس مـه بولـه پـوه شـه
لــه غمجنــو خبــر دار شــي لکــه زه

زه حیـران بـه نـو نـور څـه وایـم دلبـره
د غمونــو ســزاوار شــي لکــه زه.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د غم غشی مدام د زړه په سر خورم
ناست په ویر یم مدام وینې د ځیګر خورم

دا خو ستا د ښیا حسن ګدایي ده
چا هلانو تند کونه در په در خورم

که د یار له لاسه زهر او زقوم وي
په مزه یې لکه شات او یا شکر خورم

زه حیران به عاقبت ځان پرې قربان کړم
په ډیوه د مخ ځرخونه برابر خورم.

Downloaded from: The Digital Library

✵

طبیبه نه روغېږمه مشکل مې شو علاج
له تشې تبې نه یمه د سل مې شو علاج

بې ځایه خواري مه کړه زه په خپل مرض پوهېږم
قسم زما په رب دی نور په هېڅ شي نه روغېږم
د یار دیدن علاج دی نه چې بل مې شو علاج

دوه سترګې رابښکاره کړه نور مې هېڅ په ارمان نه شته
درمان زما د رنځ دی اشنا ، بل څه درمان نه شته
بس دا تسکین د رنځ دی تل تر تل مې شو علاج

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناز په کرشمو کې دې يو بل عجيب اثر دی
ارمان د ناچار عمر او تسل مې د ځيګر دی
خوږو سترګو ستونه مو سپېدل مې شو علاج

لاسونه را تر غاړه موسکه خوله په خندا ډکه
ابتره ساه نيولې وار خطا ده ځکه پکه
حيرانه په رښتيا چې اوس بېلګل مې شو علاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

کله چې د مینې ډکه ښکلې دنیا ورانه شوه
بیانو د عاشقو زنده ګۍ په رښتیا ګرانه شوه

زړه په یار مین شو ستر ګې ژاړي ګرېوان څیري شو
ټوله رسوایي مې له ټوټې ټوټې ګرېوانه شوه

زه ملامت نه یم ما د مینې قانون ومنه
ښه ده چې خطا او سهوه ټوله له اشنا نه شوه

زه به د غمجنې زنده ګۍ شکایت چاته کړم
واړه بې رحمي مې له دې بې رحمه جانانه شوه

حال زما د سوي، له دې سوو اوښکو وپوښته
دغه افسانه د تمام عمر له حیرانه شوه.

Downloaded from: The Digital Library

✵

ملګریـــه ســـتایه خـــط و خـــال ســـتایه
ښـــکلا د ښـــکلو د جمـــال ســـتایه

پـه اوښـکې سـپینې سترګې څـه کـړې پرېـږده
د تـــورو ســـترګو نـــاز و خیـــال ســـتایه
زمـــا پتـــري د وچـــو شـــونډو خـــوښ دي
تـــه دې پـــه ســـرو شـــونډو زلال ســـتایه
زه بـــه زګېرویـــو تـــه ســـلګۍ وهمـــه
تـــه کـــوم بـــې غمـــه زړه خوشـــال ســـتایه
زه تـــومتې د زولنـــو لایـــق یـــم
تـــه نـــن د ښـــکلو زلفـــو جـــال ســـتایه

زه بـــه تقـــدیر پســـې بیـــدیا لټـــوم
د نـــاز حـــرم کـــې تـــه وصـــال ســـتایه.

Downloaded from: The Digital Library

✵

سپینې سپوږمۍ ځار دې شم ما سره ناکام کوه
حال مې دزړګي وایه یار ته مې سلام کوه

ناست یم یکتنها په غم، سترګې مې په اوښکو نم
ډک مې له ګیلو سره دا رنګین پیغام کوه

زړه شو په لمسون د چا، لاړه په لټون د چا
تا ته نیمه خوا درځي ګرانې لږ پرې پام کوه

لاس په نام دقت سره، ورشه محبت سره
سوال مې د وصال سره ښه په احترام کوه

وېسه د حیران پیغام، دا د مینې ډک سلام
نور نو د ښکلا صفت ګوره لاس په نام کوه.

Downloaded from: The Digital Library

د نازولو په یاد خیال و سودا شومه زه
ځیرې ګرېوان ګرځمه رسوا رسوا شومه زه

زما د زړه پیمانه، له غمو ډکه شوله
خیال و سودا مې په، سر نن بې درکه شوله
د هرچا ګوته راته، د تومت لکه شوله
لاړم د غرو څوکو ته سر په صحرا شومه زه

ما د زړګي شیشه کې، اشنا لیدلی دی
د خوږې مینې په راز، مې پېژندلی دی
د خیله لاسه مې اور، ځانته لړلی دی
خیر که پتنګ په شانې دود په ښکلا شومه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګو کې بيا د اوښکو ، جوړې جرګې غونډې شوې
ستا د ديدن فيصلې ، په کې خوږې غونډې شوې
اشنا د زړه ستنې مې ، درته کږې غونډې شوې
درځم د مرګ په لاره خير که تالا شومه زه

ستا په ياری کې اشنا ، رابانـدې دا راغی
د کورو کلي پوزخند ، د لېونتيا راغی
وايي حيران لېونی، هغه ده بيا راغی
خبر له ځانه نه وم انګشتنما شومه زه.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

غـــم دې پـــه مـــا زور و پـــټ پـــټ مـــې ژړل
زه وم د غـــم کـــور و پـــټ پـــټ مـــې ژړل

جـــوړه قتـــل ګـــاه وه مینـــې ژړېـــدې
هـــر طـــرف غوغـــا وه ســـرې لمبـــې ختـــې
بـــل د هجـــران اور و زړونـــه داغېـــدل

خولـــه پـــه خنـــدا ډکـــه وه ښـــکلې بـــې پـــروا
ناســـته څکـــه پکـــه وه ســـپین مـــخ یـــې زېبـــا
تـــور زلفـــان یـــې خـــور و ، ورو ورو رېبـــدل

خیـــال د اشـــنا یـــاد شـــو لاړم لاس پـــه نـــام
زړه پـــه دیـــدن ښـــاد شـــو ومـــې کـــه ســـلام
بخـــت د حیـــران تـــور و یـــار کلـــه کتـــل.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: ketabton.com

ما چې ولیده د یار ښکلی بشر
لکه خاص چې وي په ما باندې اختر

توري زلفې یې په ناز شانه کولې
لور تر لوره کښته پورته و معطر

کرشمو کې یې یو بل عجب اثر و
زما خوار زړګی یې خوار کړ یو نظر

بې پروا مې خوا نه تېره شوه موسکۍ شوه
او رېې بل کړ د حیران د زړه په سر.

Downloaded from: The Digital Library

✵

څــو بــه ارمانونــه د زړه تنــګ ســاتم
نــوره بــه دې لار لکــه ملنــګ ســاتم

تا چې په سرو وينو سترګې سرې کړلې
زه بـه ليمـې سـرې پـه وينـو رنـګ سـاتم

ســترګو مــې د ســترګو لار څــارلې ده
غــوږ کــې د اشــنا د پــاولو شــرنګ ســاتم

درد د رنــدو ســترګو لــه دوا شــوله
ځکــه تــورې خــاورې د پتنــګ ســاتم

زه حيــران بــه اوس زړګــی تســل کړمــه
دا ګيلــې بــه يــار تــه پــه پالنــګ ســاتم.

Downloaded from: The Digital Library

✵

په سترګو کې د مینې پټ اسرار مزه لري
نازو نه کرشمې د خپل دلدار مزه لري
بورا دی که بلبل
صفت کوي د ګل
مثال نه لري بل
خوږې خوږې خبرې د ربار مزه لري
خوبان که جنګ وقار کړي
د شنو لښتو ګوزار کړي
عاشق پرې افتخار کړي
د ښکلو اخ و ډب کې دندو کار مزه لري

وعده چې د وصال وي

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

د مینې پُرس و پال وي
غمونه ټول پایمال وي
عالمه هغه شپه د انتظار مزه لري
د مینې داسې کار وي
هر څوک چې ګرفتار وي
حیرانه خوار و زار وي
ټول ژوند د عاشقانو نا قرار مزه لري.

Downloaded from: The Digital Library (c) ketabton.com

✵

د بــد و بــد د ښــو بــه ښــه یــاد یږي
وایــه اشــنا د تــا بــه څــه یــاد یږي

هر څه به تېر شي مګر هېر به نه شي
د خــوږې ژبــې بــه خــواږه یــاد یږي

هــر څــه کــوې خــو نــاروا مــه کــوه
داسې خــو نــه چــې دا بــه نــه یـاد یږي

ترخــه ترخــه وي تــریخ تــاریخ جــوړوي
د نـــن ترخـــه ســـبا ترخـــه یـــاد یږي

سترګې نـږدې کـړه د حیـران زړګـي تـه
سـتا خـوږې سـترګې یـې د زړه یـاد یږي.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

لېــــونۍ مينـــې دې هســــې لېــــونی کــــړم
چـــې همـــه واړه عـــالم کـــې خنـــدنی کــــړم

مســـتې ســـترګې دې د ســرو لبـانو ســت کـړې
بې صـبري دې سـپينې خـولې تـه هـولنی کـړم

چـې د مــخ ډيــوې دې بلــې پــه تــور تــم شــې
هغـــه دم بـــه ځـــان و جســـم ســـپېلنی کـــړم

تېـر خــو هېــر دې پــه حيــران د ســبا پرېــږده
کـــه يـــو ځلـــې دې رايـــاد لا پرونـــی کـــړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما ژوند د یار له غم سره مزه که
لکه ګل د اوبو نم سره مزه که

د ښایسته حسن کتو لایق دې نه یم
پیغمبر لوح و قلم سره مزه که

پاکه مینه د حیران پاکه اشنا ده
ځکه مینه مې صنم سره مزه که.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

شـیرینه یـاره نـو پـه خولـه بـه څـو ګیلـې کومـه
پرېـږده چـې مینـه کـې سـلګۍ ورېږ ورېږ کومـه

یو خوا دې غم د تورو سترګو کړم زخمي په ځيګر
بـل دې هجـران پـه زړه را ومنـده د ظلـم خنجـر
خلاصـه مینـې دې پـه غـم کـې کړمـه شـام و سـهر
درتـه ګیلـې بـه نـو د کـومې قبیلـې کومـه

زړه مـې مجنـون شـو رانـه غـوارې د لـیلا سـترګې
لکـه ماشـوم یـې کړلـې سـرې نـو پـه ژړا سـترګې
نـه شـته نیازبینـه کـه ړنـدې شـوې د دنیـا سـترګې
خاونـده چـا نـه بـه تپـوس اوس د لیلـې کومـه

سـوی حیـران یـم سـوی آه سـوی فریـاد کومـه
ژړا لـه غمـه سـتا د دوه سـترګو پـه یـاد کومـه
ورېږ سـلګۍ بـه د مجنـون او دفرهـاد کومـه
دا مـې پـه برخـه دی سـلګۍ ورېږ ورېږ کومـه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from

زړګیه تا ته لیلا بیا یاده شوه
ماته جفا د بې وفا یاده شوه

غوټۍ په موسکه خوله خندا کوله
بلبله ستا مې واویلا یاده شوه

شبنم له ګله بېلېده ژړل یې
ځکه مې سمدستي ژړا یاده شوه

حیرانه حال مې د پتنګ ولیده
ماته د مینې ناروا یاده شوه.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com

نیمه شپه وه د خیالونو ولولې راغلې
د غمونو ډلې ډلې قافلې راغلې

نیمه شپه وه چې د هجر لمبه بله شوه
دا د غم لمبه مې تاوه له ګوګله شوه
زړه زخمي شو شنې لوخړې مې له خولې راغلې

سترګې پټې خیال کې ډوب د خپل اشنا شومه
لاس مې پاس په تندي کېښود په ژړا شومه
له هیبته مې په مخ سرې خولې راغلې

Downloaded from: The Digital Library

تنها ناست یمه فریاد د یار په یاد کوم
سوی سوی اسوېلی سوی فریاد کوم
هرې خوا نه د هجران د غم لمبې راغلې

نور څه نه و توره شپه وه یو حیران غریب
یک تنها په غم کې ډوب کم بخت پرېشان غریب
ځکه خولې ته مې نیمګړې څو ګیلې راغلې.

Downloaded from: The Digital Library

✵

پــه زړه مــې د ژونــدون هغــه نازونــه ټــول ارمــان دي
د تــــورو تــــورو ســــترګو
ارمــان مــې هــر زمــان دی ، د تــورو تــورو ســتــرګو

ســوری ســوری ځیګــر دی، د مینــې انتظــار کــې
پــه زړه مــې جــوړ محشــر دی، د مینــې انتظــار کــې
یــو مینــه زمانــه ده اشــنا ډېــر دي عاشــقان دي
د تــــورو تــــورو ســــترګو
څــوک ســر وهــي ژړېــږي، اختــه پــه اند ښــنو
څــوک زړه مبنــي ځــورېږي اختــه پــه اند ښــنو
لــه اوښــکو وینــو ډک یــې انتظــار دواړه چشــمان دي
د تــــورو تــــورو ســــترګو
نــن تېــره پــه ســبا شــوه، تــر څــو بــه لا حیــران یــې
ســبا د غــم ســودا شــوه، تــر څــو بــه لا حیــران یــې
رنــګ ژېــړ پــه یارانــه کــې وچــې شــونډې د حیــران دي
د تــــورو تــــورو ســــترګو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسې غم کړمه د ښکلو بې اختیار
په رنځو سترګو مې ورکه کړله لار

نه پوهېږم چې دا څه راباندې شوي
چې نه یار شم پېژندلی نه اغیار

سرې لمبې شوې رانه تاوې په کې سوځم
راته اور شو نو ښایسته ښکلی ګلزار

که د ټول جهان خوبان ټول وفادار وي
په قسمت د خوار حیران دی جفا کار.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: TheDigitalLibrary

✲

ودې سوم جانانه سترګو کې اثر لرې
زړه مې شو قلم قلم څه خيالي بشر لرې

راشه ساه مې خېږي روح مې تاته انتظار دی
ای د زړګي سره نور په دې کې بې اختيار دی
مرمه بې له تانه چا باندې نظر لرې

رنځ زما مشکل شو ساه مې خېږي درد مې زور دی
ای د رنځ طبيبه ! رار سېږه حال مې نور دی
ای د درد درمانه راشه که خبر لرې

مينه د مين وي خو پالنه وي دنيا کې
بيا به پس له مرګه وفا څه کوم عقبا کې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

هلتــه بــه شــي ګرانــه خيــال کــه د محشــر لــرې

زه دا ســتا حيـران يـم څـه مـې کـړې رضـا دې خپلـه
ســرو مــال مــې ســتا عشــق کــې بــايللى لــه ازلــه
ګرانــه مهربانــه تــه اختيــار پــه ســر لــرې.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

روبیاره یار ته وایه زما سوال منې که نه؟
د مینې په دنیا کې مې وصال منې که نه؟

دوه سترګې دې کړه پورته زه خیال ستا د لیدو کړم
رښتیا وایه محبوبې دغه خیال منې که نه؟

د ګل قدر بلبل کړي د جمال به عاشقان
تعظیم د عاشقانو د جمال منې که نه؟

یو ځلې دې خوله راکړه په ډېره خوږه مینه
د مینې ارزوګانې هر مهال منې که نه؟

حیران د ارزو ګله لړ په بد حال مې خبر شه
نیمګړې التجا مې د بد حال منې که نه؟.

Downloaded from: The Digital Library

✵

څوک راته سلګۍ که څوک مې ځای پرځای وژلي دي
ما چې په ملالو سترګو هرې خوا کتلي دي

زه چې سترګې تورې شونډې سرې اوربل شانه کړمه
تورې زلفې نورې په سپین مخ دانه دانه کړمه
ښايي چې تمام عالم به واړه دېوانه کړمه

سترګې به ړندې وي په ليدو چې مبتلا نه شي
هغه زړه دې وچوي چې په يو نظر تالا نه شي
ويني به يې سپينې په هر رګ کې په جوش رانه شي

Downloaded from: The Digital Library
(c) Kelaa.com

زړونـه مـې د میـنـې پـه سـیخ اړخ پـه اړخ داغلـي دي

ډېـر زمـا لـه غـمـه حـال زبـون څيـرې ګرېـوان زاړي
هـر خواتـه چـې ګـورم لېـوني خـواره پرېشـان زاړي
بـل مـې د خـولګۍ پـه تمـه تـل سـوی حيـران زاړي
ډېـــر راتـــه راغلـــي بېنـــوا رائنـــې تللـــي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

رانه هېر کړو ډېر يادونه دا ستا ياد
چې راياد شي بس زړګی شي په فرياد

افرين دې په دا هسې يارانه شي
زه دې غم کړم صبح و شام و ته عناد

ستا په مينه چې زه هغو مره صادق يم
په جهان به نه مجنون و نه فرهاد

پس له مرګه که ښادي راشي لحد کې
څه فايده ده چې په ژوند نه شو مه ښاد

نه د رب په رضا لاړه نه روغېږي
په حيران بېچاره وشو څه فساد.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

په ښکلو ارمانونو به دا سوی زړګی سوړ کړم
وطنه ! تا به جوړ کړم وطنه تا به جوړ کړم

زما ښایسته وطنه ولا ښه به دې سینګار کړم
دا توري سپیرې دښتې به دې ښې ګل و ګلزار کړم
ښایسته ښکلي زلمیان به دې راپورته په تلوار کړم
دا وږي یتیمان به دې هر یو په ګېډه موړ کړم

ړانده، کانه بچي به دې بینا په زېربنا کړم
بیرغ به دې راپورته په چک چکو په هــه ها کړم
زمـوږ ملي ناموس یې ټول به تا ځنې فدا کړم
قربان به دې خدمت کې نر او ښځه ځوان او زوړ کړم

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهې لمر ختلی معلومداره ښکاره لار ده
تیارو د ناپوهۍ نه یو وتلي اوس سهار ده
منزل و هو روان یو خپل هدف ته مو تلوار ده
قسم دی چې بد خوا به دې په ډېر ارمان کې سوړ کړم

ستا ناوې به سینګار شي لور تر لور به خوشالي شي
حیرانه بیا به هلته ټول جهان سره سیالي شي
ازبک و هزاره افغان به کلکه وروروﻟي شي
هر خوا به کور په کور درځنې ورک ملې اروړ کړم

Downloaded from: The Digital Library

✵

تر ځو په خوب ویده دي د وطن ښایسته زلمیان
راپورته شئ بیدار شئ لږ څه وپېژنئ ځان

وطن زموږه کور دی په خپل کور کې نا محرم یو
چې نوم د وطن واخلو نو په دې ولې مجرم یو
څه وجه ده ځوانانو سپېږ خور دهر ظالم یو
بېګاه سبا په سر د ظالمانو خورو سوکان

نه مو ښې جامې په تن کړې نه په نس باندې ماړه شو
د یو ځپک جوارې په ارمانونو کې زاړه شو

Downloaded from: The Digital Library
(c) www.afghandata.com

نه هېڅکله د خان صاحب د قرض ځنې ساړه شو
تر څو به دوی خانان وي موږه وږي مزدوران

جهان کې کونج په کونج ورک شوی نوم د استعمار
اختر دی مساوات دی هر یو بوخت دی په خپل کار
تبعیض له منځه تللی د مزدور او د بادار
تراوسه زموږ غوښې خوري ناترسه باداران

په ډېره شتمنۍ کې موږ ولې خوار و زار یو
دا ځکه چې حق غواړو بس کافر شو ګنهکار یو
ملا صاحب کړو امر دوزخیان شو معلومدار یو
حیرانه وایه موږه به شو کله جنتیان.

Downloaded from: The Digital Library (c) ketabton.com

✵

د جـــاهلانو خنـــدا اورمــــه ځــــوريږم
خلـــک مــــې ولـــې کچـــه بـــولي
هنــر زمــا پيشــه دی

عقـــل، شـــعور لـــرم انســـان يـــم
ځـــواني طاقـــت لرمـــه ځـــوان يـــم
د قـــام د هيلـــو ترجمـــان يـــم
د ګـران ولــس پــه خــدمتونو نــه شــرميږم
هنــر زمــا پيشــه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: TheDigitalLibrary

مین په خپل ملي کلچر یم
په اهلیت کې ښه خبر یم
مسخره نه یم با هنر یم
خیر که خلک خاندي زه خو ډېر په دې نازېږم
هنر زما پیشه دی

بشر خو ټول مغه بشر دی
یو اراده یو یې مصدر دی
که خوار غریب که معتبر دی
په کور او کلي کې زه ولې بد یادېږم
هنر زما پیشه دی.

Downloaded from: The Digital Library

✵

ماته په کعبه د چا قسم مه راکوه
مينه مې حرم دی بل حرم مه راکوه

مينه خو پېغور نه دی د مينې لېونيه
ماته پېغورونه د صنم مه راکوه

خير دی که د يار له غمه مرم حکيمه ودې مرم
بس د زړه زخمو ته مې ملهم مه راکوه

دا زه حيران له غمه لېونی او غمجن خوښ يم
غم مې د يار خوښ دی بل يو غم مه راکوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ابتره راغله ساه نیولي قسم
بې پروا تېره شوله غلې قسم

بېګاه مې خوا نه بې پروا تېره شوه
غره د حسن په ښکلا تېره شوه
له قاره شنه ښکلې لیلا تېره شوه
بیا کوم ناترسه قارولې قسم

Downloaded from: The Digital Library

يــــوه شـــغله وه راښـــكاره غونـــدې شـــوه
د عاشـــــقانو ننـــــداره غونـــــدې شـــــوه
كـــــږه وږه شـــوه كنــــاره غونـــدې شـــوه
شـــوخه هوســـــۍ چـــا ځغلــــولې قســـــم

په ښايســـته مـــخ يـــې ســـره ګــلان كرلـــي
پـــه ســـپينو لېچـــو يـــې مــــاران روزلــــي
پــــه كرشـــــمو يـــــې عاشــــقان وژلــــي
د زړونــــو ښــــكار تــــه راوتلــــې قســـــم

حيرانــــه خيـــــال وكــــه ســــودا د مينــــې
دا كــــوم مثــــال دی پـــــه دنيـــــا د مينــــې
يــــا حقيقـــــت بـــــه وي لــــيلا د مينــــې
كــه مــې پـــه خــوب چېرتـــه ليـــدلې قســـم.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com

سترګو دې بیا ناغې پیدا کړلې غمجنې دي
چانه ګیله منې دي د زړګي سره

خاطر دې بیا ولې ملال دی د زړه سره زما
سترګې دې بیا ناغې ناغې شوې نازپروره زما
چاته له درده غاښ چیچې لرې دلبره زما
په مخ دې مړې اوښکې خورې سلګۍ غمجنې دي

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

زړګی دې ډک دی لـه ګیلـو پـه خولـه ویلـې نـه شـې
د اند ښـــنو توپـــان د زړه تســـلولی نـــه شــې
د خواشـینی، سـلګی پـه شـونډو پټـولی نـه شـې
د غـــم ســلګی دې بیـــا بـــې واره لغــوړنې دي

د ښو څـوکې دې ابتـرې شـوې تسـل بـه غـواړي
لـه اوښکو ډکې چاتـه برې شـوې تسـل بـه غـواړي
د حیـران خواتـه برابـرې شـوې تسـل بـه غـواړي
لــه ګیلــو ډکــې کرشــمې دې اندېښـــنې دي.

Downloaded from: The Digital Library
(c) www.ketabton.com

✵

مخ مې د هجران په لمبو سوی سوی سکور دی
دا زبېښلی رنګ مې ګوره څه له غمه تور دی

هسې نا کردې چې دې زما په ژوندون کړي دي
ستا خمارو سترګو مې د ژوند سرمايې وړي دي
ستا له ظلمه زوره مې اعضا د بدن ستړي دي
هسې دې په ما را اړولي د غم خړي دي
زه په فرياد ناست يم ستا خوبنې او لړې چړي دي
دود مې له سر خېږي بل مې زړه کې دغه اور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق ویلی نه شم راسره د هجران وېره ده
تا چې په ما کړې اوس مې هغه کړده هېره ده
دا تعدا لا څه کوې چې تېره لا په تېره ده
خیر دې عاقبت وي راته دا ظلم لا چېره ده
دا څنګه یاري ده چې له مینې جفا ډېره ده
ښاد په وصال نه شوم د هجران اندېښنه زور دی

زه په ژړا ناست یم ته زما په ژړا خاندې
چاته ستا له لاسه دا زخمي زړګی کړم وړاندې
هسې ناکردې چې ته زما په ژوندون کاندې
خود دې زه حیران په اور ستي کړم لاندې باندې
ما په سر ګاللي ستا له خوا نه ترخې تاندې
خیر که ستا له لاسه مې خراب د زړګي کور دی.

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

زه چې ژړېږم اشنا هم ژاړي
ټوله دنيا زما په غم ژاړي

د يار له غېږې په ژړا پرېوتم
لکه په ګل کې چې شبنم ژاړي

زړګيه ويلې شه ټوټې ټوټې شه
چې نازولې په حرم ژاړي

زما د ژوند صحنه قلم ليکلې
که حيران نه ژاړي قلم ژاړي.

Downloaded from: The Digital Library

✵

چاتــــه ښـــکاره کړمــــه د زړه زخمونــــه
اشـــنا پـــرې ایښـــي دجفـــا داغونــــه

زمـــا لـــه غمـــه دفترونـــه جـــوړ شـــول
نـــه شـــته د یـــار دغـــه عمـــده عرضـــونه

یـــو مـــې لـــه ځایـــه زړه پـــه غـــم ســـتي و
ســـترګو پـــرې ښـــخ کـــړل د ښـــو ســـیخونه

زړګـــی مـــو مـــوږ دی پـــه نعمـــت د مینـــې
ســـبا بېګـــاه خـــورم د وصـــال غمونــــه

حیرانـــه زړه دې پـــه جفـــا تســـل کـــړه
د عاشـــــقانو وي نصـــــیب دردونــــه.

Downloaded from: The Digital Library

✵

هغه یار د میني بې وفا و پر ستم و خوت
چاته فریادي شم جفا کار زما صنم وخوت

څو به ستا له لاسه نازنیني د زړه ویني خورم
ستا د بېرحمۍ څپېړې زړه باندې سنګیني خورم
دغه زما حال دی اندېښنې دا ستا د میني خورم
وکړه یو نظر د میني ستا په خیال مې دم وخوت

نور عالم کل واړه زندګي لري خندا سره
دا خو بخت زما دی الوده غم و سودا سره

Downloaded from: ketabton.com
(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه زمـا بلـد شـو اند ېښـنو ويـر و ژړا سـره
څه وکړمه خدايه په نصيب مې د يار غم وخوت

چاته ستا له لاسه دا زخمي زړګی ښکاره کړمه
څوک به مې عرض واخلي که ګرېوان پاره پاره کړمه
ستا د ظلم و زوره به نګاره څه چاره کړمه
بس کړه ظلم پرېږده له زخمي زړګي مې نم وخوت

زه حيران مجبور شوم فريادي درته راغلی يم
اور مې په سر بل دی لکه شمع سوزېدلی يم
مرمه نه روغېږم له ډېر درده کړېدلی يم
ولې دې غماز په در کې مانه مقدم وخوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

درد مــې پــه زړه دی تــه ګــولۍ راکــی د ســر مامــا
مــرض مــې ګــوره بیــا نســخه راکــړه ډاکټــر مامــا

وایــم د غــاټې معمــولي درد لــرم نســخه کــه راکــړې
تــه د اتــو کــالو لیکــې راتــه بســتر مامــا
معاینــه خانــه کــې کښــته پورتــه ګــورم هېڅ نــه شتــه
خــالي خلتــې دي د ســېرمو زوړ نیشــتر مامــا
همدغــه وینــې مــې رګــو کــې وې چــې تــوی دې کړلــې
دا پېچکــاري وه کــه د زوړ غــویي وه ښــکر مامــا
پیســه دار درولــې غریــب پــه ټیــل وهلــو باســې
بیــدار ولاړ دی دروازه کــې کمبــوډر مامــا

حیــران بــه څــو درتــه پــه شــعر ســتایي د زړه دردونــه
خــدای دې غریــب لــه زړه نــه خپلــه کــه خبــر مامــا.

Downloaded from: The Digital Library

✵

نه به ژوندی یم نه به ښکلې لیلا بیا ووینم
نه به یې سپینه خولګۍ د کړه په خندا ووینم

نه به ژوندی یم نه به بیا هغه نازونه کوي
نه به په تورو سترګو پټ اشارتونه کوي
نه به یې سرې شونډې نازک ستونه کوي
نه به د بلې معشوقې دا سې وفا ووینم

نه به ژوندی یم نه به بیا هغه خیالونه کړمه
نه به یې تورې زلفې بیا د ناز تالونه کړمه
نه به یې بیا له سپینې غاړې تاو لاسونه کړمه
نه به په خوب کې چېرې هغه تماشا ووینم

نه به ژوندی یم نه به بیا هغه اشنا راشي
نه به مې بیا غېږې ته مسته په خندا راشي

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

نه به په مخه نازولې لیلا بیا راشي
نه به د مینې ډکې سترګې په موسکا ووینم

نه به ژوندی یم نه به بیا زلفې تاوداري کړي
نه به په سپین جمال خالونه لاري کړي
نه به حیران ته راښکاره سترګې خماري کړي
پیدا به نه شي که څلور کونجه دنیا ووینم.

Downloaded from: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمدخان زوی پر ۱۳۴۲ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

Downloaded from: The Digital Library

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د (پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او ((شمشاد)) مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له

Downloaded from: The Digital Library

خوا ترسره شول استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده در وسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکادیمیکو اړیکو په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د واقعیتونو او حقایقو د څرګندیدو له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم

Downloaded from: The Digital Library

ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه د دې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته ایښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• مټکور	لومړۍ شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

Downloaded from: The Digital Library

- هیلۍ — ګډه شعري ټولګه — دویم ۱۳۸۷
- نیمګړي ارمانونه — د حیران شعري ټولګه — دویم ۱۳۸۷
- د لوونو فصل — ګډه شعري ټولګه — دویم ۱۳۸۷
- د نازو انا یاد — د سیمینار د لیکنو ټولګه — دویم ۱۳۸۷
- د استاد الفت نثري کلیات — د استاد الفت نثرونه — دریم ۱۳۸۷
- سیندونه هم مري — د اسحق ننګیال شعري منتخبات — دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستار تره کي اثر — دویم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر — دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر — دویم ۱۳۸۷

د- یونلیکنې:

- د اماراتو سفر — د اماراتو یونلیک — دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی — د اروپا یونلیک — لومړی ۱۳۸۷
- د پنتاګون ترڅنډو — د امریکا یونلیک — لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه — دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری — دویم ۱۳۸۷
- د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود — دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه — دویم ۱۳۸۷

Downloaded from: The Digital Library

- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷
- ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷
- ببرڼۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷
- اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سیاسي کړلیچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنۍ سمون لومړی ۱۳۸۷
- او سنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته د نور زغم او سبلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل - افغانستان

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

nimgəṛi armanuna

(Uncompleted desires)

Hairan’s poems collection

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-01-3
9 789936 500013 >

د خپرونو لړ: (۲)

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get More e-books from www.ketabton.com

Ketabton.com - ebooks library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library